МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
_____ Олександр ГАЛИЧ
«01» вересня 2026 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Хвороби дрібних тварин
спеціальність Н6 Ветеринарна медицина
галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
рівень вищої освіти другий (магістерський)
(термін навчання 5 років 10 місяців)

ФВМ

Полтава 2026

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Хвороби дрібних тварин»
спеціальності Н6 Ветеринарна медицина 2026 року набору
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мова викладання державна

Розробники:

Мельничук Віталій, доктор ветеринарних наук, професор
Киричко Борис, доктор ветеринарних наук, професор
Кулинич Сергій, доктор ветеринарних наук, професор
Євстаф'єва Валентина, доктор ветеринарних наук, професор
Кручиненко Олег, доктор ветеринарних наук, професор
Дмитренко Надія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Роман, кандидат ветеринарних наук, доцент
Омельченко Ганна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Петренко Максим, кандидат сільськогосподарських наук, доктор філософії з ветеринарної медицини, доцент
Каришева Людмила, старший викладач
Бурда Тетяна, завідувач навчально-наукової лабораторії терапії
Алла Петруненко, провідний лікар ветеринарної медицини відділу державного контролю Управління безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області

Гарант освітньої програми «Хвороби дрібних тварин»

01 вересня 2026 року Віталій МЕЛЬНИЧУК

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
протокол від 01 вересня 2026 року №7

Завідувач кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи Віталій МЕЛЬНИЧУК

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»
протокол від 01 вересня 2026 року №1

Голова ради з якості вищої освіти
спеціальності «Ветеринарна медицина» Надія ДМИТРЕНКО

© ПДАУ, 2026

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин та навчального плану підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина (термін навчання 5 років 10 місяців).

Метою практики є набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, на основі отриманих в Університеті теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та досягнення програмних результатів навчання; оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері професійної діяльності студентами; виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з дисциплін професійної підготовки;
- опанування навичок роботи із сучасними інструментами, обладнанням та апаратурою;
- застосування на практиці принципів біоетики, розуміння соціальних і екологічних наслідків своєї професійної діяльності;
- формування професійних компетентностей та системи умінь, що забезпечать конкурентоспроможність на ринку праці.

Проходження практики сприяє формуванню:

компетентностей:

інтегральної: здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальних:

Загальні компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Загальні компетентності, визначені Університетом:

ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного, демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 18. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 19. Здатність брати участь у національному спротиві та захищати Батьківщину.

фахових:

Фахові компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності:

ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.

ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.

ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

ФК 14. Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.

ФК 15. Здатність організовувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ФК 17. Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

ФК 18. Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.

ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Фахові компетентності, визначені Університетом:

ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.

ФК 22. Здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань

ФК 23. Здатність проводити обґрунтований підбір кормів а також лікувальних і профілактичних засобів для дрібних тварин залежно від їх виду, статі, фізіологічного стану та особливостей утримання.

програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання визначені Стандартом вищої освіти спеціальності:

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 3. Установлювати зв’язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.

ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини

ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 9. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.

ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ПРН 13. Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.

ПРН 14. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ПРН 15. Розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи.

ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

Програмні результати, навчання визначені Університетом:

ПРН 21. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною, іноземною мовою у професійній діяльності.

ПРН 22. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.

ПРН 23. Володіти навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПРН 24. Володіти значною кількістю методів досліджень для визначення стану організму дрібних тварин, за необхідності адаптувати їх до конкретних умов та потреб, вміти працювати із сучасним обладнанням, користуватися програмним забезпеченням.

ПРН 25. Грамотно інтерпретувати результати діагностичних досліджень дрібних тварин за різних патологій.

ПРН 26. Володіти сучасними методами та способами діагностики, лікування та профілактики хвороб дрібних тварин різної етіології.

ПРН 27. Демонструвати навички національного спротиву в умовах загроз і надзвичайних ситуацій.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина 2026 року набору (термін навчання 5 років 10 місяців) передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Навчальна практика				
1.	Навчально-ознайомча практика	2	7,5	225
2.	Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок	4	7,5	225
3.	Комплексна навчально-клінічна практика	6	7,5	225
4.	Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології	8	7,5	225
5.	Навчальна практика з професійної підготовки	10	4,5	135
Виробнича практика				
6.	Виробнича практика	10	6,0	180
Переддипломна практика				
7.	Переддипломна практика	12	9,0	270

1.1. Навчальна практика «Навчально-ознайомча практика»

Метою навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» є: вивчення основних закономірностей будови тіла тварин і його розвитку в філо- і онтогенезі, набуття практичних навичок в топографічній анатомії, зокрема визначення проекції кісток, м'язів та органів на шкіру; ознайомлення здобувачів із принципами ветеринарно-санітарної діяльності у клініці та лабораторії ветеринарної медицини, формування початкових навичок дотримання санітарно-гігієнічних вимог, безпечної роботи з тваринами, проведення дезінфекції, поводження з біологічними відходами, лабораторним посудом, інструментами й обладнанням, а також ознайомлення з ветеринарно-санітарними вимогами до утримання дрібних та екзотичних тварин; формування у студентів практичних компетентностей з клінічного асистування у ветеринарній медицині, вивчення правил організації роботи у клініці, техніки маніпуляцій з тваринами, роботи з діагностичним обладнанням, проведення базових лікувальних і діагностичних процедур, розуміння принципів безпеки для пацієнта, лікаря та асистента.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 2).

Таблиця 2

Тематичні блоки навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Анатомія свійських та дрібних домашніх тварин	3,0	90	Нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Ветеринарно-санітарна практика	3,0	90	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Основи асистування лікарю ветеринарної медицини	1,5	45	Паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Разом	7,5	225	

Завдання начальної практики «Навчально-ознайомча практика» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Анатомія свійських тварин»:

- опанування навичок поводження з тваринами різних видів, відпрацювання методів фіксації тварин різних видів (коней, свиней, рогатої худоби, собак, котів);
- опанування навичок визначення проекції кісток, суглобів та м'язів голови, хребетного стовпа, грудної та черевної стінок, м'язів кінцівок на шкіру;
- вивчення поділу черевної порожнини на відділи та ділянки. Визначення проекції на шкіру меж порожнин тіла, відділів та ділянок порожнин. Проекція діафрагми. Топографія внутрішніх органів у порожнинах тіла та їх проекції на шкіру тварин.

Тематичний блок «Ветеринарно-санітарна практика»:

- опанування первинними навичками безпечної роботи з дрібними тваринами та їх фіксації під час ветеринарного обслуговування;
- опанування основними прийомами підтримання санітарного стану приміщень, робочих поверхонь та обладнання, а також проведення дезінфекційних заходів;
- опанування правилами безпечного поводження з дезінфекційними засобами та біологічними відходами;
- опанування первинними навичками роботи з лабораторним посудом, інструментами та обладнанням і підтримання санітарного стану лабораторії;
- опанування основними прийомами забезпечення ветеринарно-санітарних умов утримання дрібних та екзотичних тварин.

Тематичний блок «Основи асистування лікарю ветеринарної медицини»:

- засвоєння техніки безпечної фіксації тварин та правил роботи з діагностичною апаратурою;
- проведення первинного прийому пацієнта, здійснення базових клінічних вимірювань та маніпуляцій;
- опанування правил зберігання, підготовки та введення лікарських засобів;
- засвоєння методики відбору, маркування та підготовки біоматеріалів до досліджень;
- розвинення навички роботи в умовах невідкладних станів (оцінка стану, тріаж, базові маніпуляції).

Проходження навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.
- ПРН 22. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.

1.2. Навчальна практика «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок»

Метою навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» є: оволодіння практичними навичками проведення мікробіологічних, бактеріологічних та серологічних досліджень; набуття практичних навичок щодо забезпечення і контролю дотримання гігієнічних вимог до утримання, догляду, експлуатації та годівлі сільськогосподарських і дрібних домашніх тварин, методів оцінювання їх благополуччя, визначення основних параметрів зовнішнього середовища; застосування методів клінічного, лабораторного та інструментального дослідження хворих тварин в процесі встановлення діагнозу.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 3).

Таблиця 3

Тематичні блоки навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Ветеринарна мікробіологія	3,0	90	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Гігієна і добробут тварин	3,0	90	
Клінічна діагностика хвороб тварин	1,5	45	Терапії імені професора П. І. Локеса
Разом	7,5	225	

Завдання начальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Ветеринарна мікробіологія»:
- засвоєння методів відбору, консервування, транспортування та підготовки патологічного матеріалу для бактеріологічних і серологічних досліджень;
- приготування препаратів для мікроскопії з нативного матеріалу та культури мікроорганізмів;
- фарбування препаратів різними методами з метою проведення мікроскопічних досліджень;
- проведення висівів з нативного матеріалу і пересіви культури мікроорганізмів на щільні, рідкі та напіврідкі живильні середовища, з метою подальшого культивування і вивчення властивостей виділених збудників;
- проведення біопроб з метою визначення вірулентності й патогенності мікроорганізмів;
- постановка серологічних реакцій (РА; РП; РДП; РЗК; РИФ та РН), які використовуються для діагностики бактеріальних інфекцій тварин.

Тематичний блок «Гігієна і добробут тварин»:
- дослідження факторів і умов навколишнього середовища та закономірностей їх впливу на організм і стан здоров’я тварин;
- опрацювання гігієнічних і ветеринарно-санітарних норм, а також засобів і способів, спрямованих на підтримання і стимулювання функціональних можливостей і опірності організму до дії несприятливих факторів навколишнього середовища;
- здійснення профілактики захворювань, спричинених вживанням недоброякісних, забруднених кормів та води, порушенням правил годівлі й напування;
- вивчення біологічних, фізіологічних, етологічних аспектів благополуччя тварин, опрацювання методів та технологій для оцінки та покращення благополуччя тварин;
- планування заходів щодо охорони природного середовища за рахунок впровадження гігієнічних норм і ветеринарно-санітарних правил у практику тваринництва;
- засвоєння умінь і способів діяльності, необхідних для формування культури гуманного ставлення до тварин.

Тематичний блок «Клінічна діагностика хвороб тварин»:
- відпрацювання методів фіксації тварин різних видів та основних (загальноклінічних) методів їх дослідження;

- формування навичок проведення реєстрації, збирання анамнезу і визначення габітусу хворих тварин;
- проведення клінічного дослідження тварин різних видів;
- оволодіння технікою дослідження функціонального стану серцево-судинної системи, системи дихання, органів травлення, сечової і нервової систем, технікою відбору проб крові, сечі та інших біологічних субстратів, методами дослідження крові, сечі, фекалій тварин;
- проведення діагностичної оцінки результатів дослідження.

Проходження навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

– ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
– ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
– ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
– ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
– ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
– ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
– ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
– ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

– ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
– ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
– ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
– ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.
– ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
– ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
– ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
– ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
– ФК 22. Здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 22. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.
- ПРН 24. Володіти значною кількістю методів досліджень для визначення стану організму дрібних тварин, за необхідності адаптувати їх до конкретних умов та потреб, вміти працювати із сучасним обладнанням, користуватися програмним забезпеченням.

1.3. Навчальна практика «Комплексна навчально-клінічна практика»

Метою навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» є: засвоєння організації роботи вірусологічної лабораторії з опануванням методів діагностики вірусних хвороб та інтерпретації результатів; закріплення теоретичних знань й набуття практичних навичок з організації, підготовки й проведення хірургічних операцій на окремих ділянках тіла і післяопераційного догляду; аналіз впливу фармакологічних препаратів на тварин, засвоєння техніки виготовлення та застосування лікарських форм, засвоєння правил відбору матеріалу для токсикологічних досліджень, визначення лікарських та отруйних рослин в польових умовах, правил їх збирання та зберігання.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 4).

Таблиця 4

Тематичні блоки навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Ветеринарна вірусологія	1,5	45	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	3,0	90	Хірургії та акушерства
Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини	3,0	90	Терапії імені професора П. І. Локеса
Разом	7,5	225	-

Завдання начальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Ветеринарна вірусологія»:

- опанування правил біобезпеки та безпеки життєдіяльності, особливостей відбору і транспортування біологічного матеріалу для вірусологічних досліджень, правила оформлення супровідної документації;
- опанування серологічної діагностики, методик постановки реакцій затримки гемаглютинації, імунодифузії; реакції зв'язування комплементу; реакції імунофлюоресценції; імуноферментного аналізу; полімеразної ланцюгової реакції; експрес-діагностики вірусних хвороб тварин;
- опанування обліку та інтерпретації результатів лабораторних досліджень різними методами.

Тематичний блок «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»:

- виконання хірургічних маніпуляцій: ін'єкцій, взяття крові, застосовування блокад, накладання пов'язки, кастрування самців і самок, виконання лікувальних операцій та інших хірургічних втручань на окремих ділянках тіла у дрібних тварин.

Тематичний блок «Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини»:

- формування вмінь виписувати рецепти на офіцінальні та магістральні лікарські форми; правильно підбирати дозу та визначати періодичність введення ліків; застосовувати лікарські засоби тваринам; визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів;
- формування навичок приготування лікарських форм і засвоєння техніки їх використання;
- формування навичок відбору матеріалу для токсикологічних досліджень; засвоєння методів пакування та порядку оформлення супровідних документів до матеріалу для токсикологічних досліджень;
- опанування навичок сушіння і зберігання лікарських рослин;
- опанування навичок збирання лікарських рослин, що використовуються у разі захворювань тварин.

Проходження навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.
- ФК 22. Здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань.
- ФК 23. Здатність проводити обґрунтований підбір кормів а також лікувальних і профілактичних засобів для дрібних тварин залежно від їх виду, статі, фізіологічного стану та особливостей утримання.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 3. Установлювати зв’язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини.
- ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
- ПРН 25. Грамотно інтерпретувати результати діагностичних досліджень дрібних тварин за різних патологій.

1.4. Навчальна практика «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології»

Метою навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» є: закріплення студентами теоретичних знань і набуття практичних навичок: з діагностики, лікування і профілактики внутрішніх хвороб тварин; з виконання різних методів дослідження і лікування тварин з акушерськими і гінекологічними захворюваннями та методів і

прийомів, що застосовуються в біотехнології відтворення тварин; з діагностування хірургічних хвороб тварин, з подальшим проведенням лікувальних та профілактичних заходів; з проведення діагностичних, профілактичних, лікувальних та оздоровчих заходів за інфекційних хвороб тварин, а також аналізу та прогнозування ефективності їх застосування з урахуванням епізоотичної ситуації; формування у здобувачів практичних компетентностей з паразитології та інвазійних хвороб тварин, вивчення правил роботи з діагностичним обладнанням, проведення базових лікувальних і діагностичних процедур.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 5).

Таблиця 5

Тематичні блоки навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності H6 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Внутрішні хвороби тварин	1,5	45	Терапії імені професора П. І. Локеса
Загальна та спеціальна хірургія	1.5	45	Хірургії та акушерства
Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин	1.5	45	
Паразитологія та інвазійні хвороби тварин	1.5	45	Паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Епізоотологія та інфекційні хвороби	1.5	45	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Разом	7.5	225	

Завдання начальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Внутрішні хвороби тварин»:

- отримання навичок з дослідження тварин із застосуванням загальних і інструментальних методів, даних анамнезу, умов утримання, годівлі тварин, знання етіології та патогенезу хвороб, враховуючи видові, порідні та індивідуальні особливості тварин, застосовуючи способи фізіо-, дієто- і фармакотерапії;
- отримання у тварин біологічних рідин та тканин для клінічного дослідження;
- виявлення симптомів хвороб тварин; заповнення історії хвороби та додатків до неї; формування кваліфікованого висновку за результатами дослідження;
- фіксування тварин під час проведенні клінічного дослідження та отриманні матеріалу для лабораторного аналізу;
- проведення дослідження тварин із застосуванням сучасних діагностичних приладів (ендоскопу, ультразвукового апарату, електрокардіографу та інших), формування висновків за результатами дослідження;

- набуття навичок постановки діагнозу, лікування тварин і профілактики захворювань, відпрацювання прийомів і методів терапевтичної техніки, лабораторного дослідження біологічних субстратів (крові, сечі, тощо); проведення профілактичних обробок тварин;
- засвоєння методів загальної терапії (дієтотерапія, фармакотерапія, фізіотерапія); складання плану заходів по загальній профілактиці внутрішніх захворювань тварин.

Тематичний блок «Загальна та спеціальна хірургія»:
- опрацювання діагностичних заходів тварин з хірургічними хворобами;
- проведення хірургічного лікування тварин з патологіями залежно від області ушкодження.

Тематичний блок «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»:
- закріплення в умовах тваринницького господарства теоретичних знань і практичних навичок з біотехнології відтворення тварин;
- засвоєння методів діагностики вагітності і неплідності, діагностики і терапії акушерських та гінекологічних захворювань, здійснення заходів щодо профілактики цих хвороб;
- розв'язання практичних питань з акушерства, гінекології і біотехнології розмноження тварин в умовах виробництва.

Тематичний блок «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»
- проведення епізоотологічного обстеження господарств;
- відпрацювання методів прижиттєвої та посмертної лабораторної діагностики паразитозів тварин і птиці;
- опанування техніки роботи з мікроскопом, музейними та гістологічними препаратами;
- визначення і опис екстенсивність та інтенсивність інвазії паразитарних захворювань;
- набуття навичок призначення лікарські засоби за інвазійних захворювань.

Тематичний блок «Епізоотологія та інфекційні хвороби»:
- опанування практичних навичок застосування вакцин, проведення аналізу та прогнозування ефективність вакцинації з урахуванням епізоотичної ситуації;
- опанування практичних навичок застосування сироваток та імуноглобулінів, проведення аналізу та прогнозування ефективність їх застосування з урахуванням епізоотичної ситуації;
- опанування навичками обирати засоби дезінфекції для застосування на підприємстві з урахуванням механізму їх дії, спектра антимікробної активності та епізоотичної ситуації, а також оцінювання й прогнозування ефективності дезінфекції у комплексі профілактичних та оздоровчих заходів;
- визначення доцільності застосування пробіотичних, антибактеріальних та антимікотичних препаратів з урахуванням механізму їх дії та чутливості збудників, а також аналіз ефективності їх застосування у комплексі профілактичних та оздоровчих заходів;
- проведення аналізу епізоотичної ситуації щодо лейкозу, лептоспірозу та бруцельозу, оцінювання результатів лабораторних досліджень та застосування сучасних методів діагностики цих інфекційних хвороб.

Проходження навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:
- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.

– ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
– ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
– ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
– ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
– ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
– ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
– ЗК 18. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

– ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
– ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
– ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
– ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.
– ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
– ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
– ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
– ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
– ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
– ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
– ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.
– ФК 22. Здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань.
– ФК 23. Здатність проводити обґрунтований підбір кормів а також лікувальних і профілактичних засобів для дрібних тварин залежно від їх виду, статі, фізіологічного стану та особливостей утримання.

програмних результатів навчання:

– ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
– ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
– ПРН 3. Установлювати зв’язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
– ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.

- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 26. Володіти сучасними методами та способами діагностики, лікування та профілактики хвороб дрібних тварин різної етіології.

1.5. Навчальна практика «Навчальна практика з професійної підготовки»

Метою навчальної практики «Навчальна практика з професійної підготовки» є: формування та вдосконалення практичних навичок проведення клінічного обстеження тварин, застосування загальних і спеціальних методів діагностики, розпізнавання основних симптомів та синдромів внутрішніх хвороб, інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних досліджень, обґрунтування діагнозу, вибору лікувальної тактики та оцінювання ефективності лікувально-профілактичних заходів; поглиблення і систематизація знань про організацію та призначення прижиттєвої та посмертної патоморфологічної діагностики захворювань, навички аналізу та попередження діагностично-лікувальних помилок, структуру та правила формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів з урахуванням етапів його постановки; набуття практичних навичок проведення діагностичних та профілактичних заходів за інфекційних хвороб, а також моніторингу ефективності їх застосування з урахуванням епідеміологічної ситуації.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 6).

Таблиця 6

Тематичні блоки навчальної практики «Навчальна практика з професійної підготовки» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Клінічна діагностика та терапія	1,5	45	Терапії імені професора П. І. Локеса
Патологоанатомічна та секційна діагностика	1.5	45	Нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Діагностика та профілактика інфекційних хвороб	1.5	45	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Разом	4,5	135	

Завдання начальної практики «Навчальна практика з професійної підготовки» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Клінічна діагностика та терапія»:

- удосконалення навичок проведення загального клінічного дослідження тварин;
- оволодіння методиками дослідження окремих органів і систем організму;
- формування навичок виявлення та клінічної оцінки симптомів і синдромів;
- набуття практичного досвіду відбору біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- формування вмінь аналізувати та інтерпретувати результати інструментальних та лабораторних досліджень;
- обґрунтування попереднього, диференційного та заключного діагнозів;
- набуття навичок визначення основних принципів і схем лікування тварин за внутрішніх хвороб;
- оцінювання ефективності проведених лікувальних заходів та прогнозування перебігу захворювання.

Тематичний блок «Патологоанатомічна та секційна діагностика»:

- ознайомлення з технікою патологоанатомічного розтину трупа;
- засвоєння структури клінічного та патологоанатомічного діагнозів (основне захворювання, ускладнення, супутні захворювання), а також поняття комбінованого основного захворювання (конкуруюче, поєднане та фонове);
- оволодіння вмінням складати клінічні діагнози в залежності від етапу їх постановки, патологоанатомічний діагноз та клініко-анатомічний епікриз;
- усвідомлення значення клініко-анатомічного аналізу як методу знань про виникнення захворювань, особливостей їх перебігу, морфогенезу, причин та механізмів смерті, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;
- оволодіння вмінням синтезувати виявлені на розтині патологоанатомічні зміни і співставлення їх з клінічними спостереженнями і симптомами, оцінювання ефективності лікування;
- оволодіння вмінням виявляти під час клініко-анатомічного аналізу помилки клінічної діагностики і дефекти лікування;
- вивчення варіантів патоморфозу захворювань, які виникають у зв’язку з умовами життя, що змінюються, та внаслідок різноманітних лікувальних заходів (ятрогенії);
- трактування причини патоморфозу захворювань та етіології, клінічних та патоморфологічних проявів ятрогенної патології;
- ознайомлення з методикою забору на розтині матеріалів для гістологічного, бактеріологічного, вірусологічного і серологічного досліджень;
- ознайомлення з найбільш поширеними способами фіксації матеріалів розтину для гістологічного і цитологічного досліджень;
- засвоєння видів біопсії в залежності від способу їх взяття;
- оволодіння технікою вирізання шматочків із видалених під час операції тканин;
- ознайомлення з принципами дослідження біоптатів;
- засвоєння сучасних методів морфологічних досліджень.

Тематичний блок «Діагностика та профілактика інфекційних хвороб»:

- опанування практичних навичок алергічної діагностики та проводити аналіз отриманих результатів;

- опанування практичних навичок зажиттєвої діагностики інфекційних хвороб;
- набуття здатності обирати дезінфекційні засоби відповідно до механізму їх впливу, спектру дії та епідеміологічних умов у господарстві, а також здійснювати оцінку і прогнозування ефективності проведених дезінфекційних заходів як складової системи профілактики;
- набуття практичних навичок використання вакцин, оцінювання результатів вакцинації та прогнозування її ефективність з урахуванням епідеміологічного стану господарства;
- аналіз епідеміологічної ситуації щодо інфекційних хвороб, оцінювання ризиків їх поширення та прогнозування виникнення нових спалахів з урахуванням основних закономірностей розвитку епідемічного процесу.

Проходження навчальної практики «Навчальна практика з професійної підготовки» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахових:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

1.6. Виробнича практика

Метою виробничої практики є: поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти, з клінічного дослідження тварин різних видів за внутрішньої, акушерської та гінекологічної патології, опанування сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі біотехнології відтворення тварин, надання лікувальної допомоги тваринам за хірургічної патології; опанування практичних вмінь з організації та проведення заходів щодо профілактики та ліквідації інфекційних та інвазійних хвороб тварин різних видів; набуття навичок практичного застосування набутих компетентностей у фаховій діяльності.

Завдання виробничої практики:

- відпрацювання методів досліджень тварин, діагностики та терапії внутрішніх захворювань;

- проведення диспансеризації, використання клінічних і лабораторних методів діагностики;
- практичне застосування методів діагностики та надання допомоги тваринам за акушерсько-гінекологічної патології;
- опанування методів діагностики та лікування тварин за хірургічної патології;
- відпрацювання методів дослідження тварин за інфекційних та інвазійних хвороб, розробка комплексних протиепізоотичних та протипаразитарних заходів.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:
компетентностей:
загальних:
- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 18. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:
- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.
- ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.
- ФК 22. Здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань.
- ФК 23. Здатність проводити обґрунтований підбір кормів а також лікувальних і профілактичних засобів для дрібних тварин залежно від їх виду, статі, фізіологічного стану та особливостей утримання.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 3. Установлювати зв’язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
- ПРН 24. Володіти значною кількістю методів досліджень для визначення стану організму дрібних тварин, за необхідності адаптувати їх до конкретних умов та потреб, вміти працювати із сучасним обладнанням, користуватися програмним забезпеченням.

1.7. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є: підготовка здобувачами вищої освіти індивідуального завдання з усебічного вивчення конкретної проблеми за темою кваліфікаційної роботи, збір та опрацювання практичних і статистичних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи; поглиблення і вдосконалення набутих студентами компетентностей та підготовка їх до трудової діяльності.

Завдання переддипломної практики:

- формування у здобувачів вищої освіти комплексу умінь і навичок, щодо розв’язання складних задач і проблем у сфері ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

- формування вміння працювати з фактичним матеріалом, аналізувати, узагальнювати і використовувати його для написання кваліфікаційної роботи, та набуття навичок роботи за фахом.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 18. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ФК 17. Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

- ФК 18. Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.
- ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.
- ФК 22. Здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань.
- ФК 23. Здатність проводити обґрунтований підбір кормів а також лікувальних і профілактичних засобів для дрібних тварин залежно від їх виду, статі, фізіологічного стану та особливостей утримання.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 3. Установлювати зв’язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.
- ПРН 9. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
- ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.
- ПРН 23. Володіти навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

- ПРН 24. Володіти значною кількістю методів досліджень для визначення стану організму дрібних тварин, за необхідності адаптувати їх до конкретних умов та потреб, вміти працювати із сучасним обладнанням, користуватися програмним забезпеченням.
- ПРН 25. Грамотно інтерпретувати результати діагностичних досліджень дрібних тварин за різних патологій.
- ПРН 26. Володіти сучасними методами та способами діагностики, лікування та профілактики хвороб дрібних тварин різної етіології.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Навчально-ознайомча практика»

Тематичний блок «Анатомія свійських та дрібних домашніх тварин»:

Тема 1. Загальні дані про поводження із тваринами та поділ їх тіл на анатомічні частини. Остеологія.

Вивчення правил техніки безпеки при роботі з тваринами. Правила поводження з тваринами різних видів (кіньми, свинями, рогатою худобою, собаками, котами). Головні методи фіксації тварин різних видів. Визначення на тваринах та скелетах частин, відділів та ділянок тіла і статі тварин. Демонстрація площин, напрямків і поверхонь на тулубі, голові та кінцівках. Оформлення зошита та щоденника практики.

Вивчення будови кістки як органу та скелету. Поділ скелету на відділи та ланки. Особливості будови кісток скелету різних видів свійських тварин. Проекції на шкіру кісток черепа, поясів і вільних кінцівок, хребетного стовпа. Визначення проекції на шкіру основних кісткових орієнтирів тазу, маклаків, сідничних горбів, лопатки; суглобів голови, шиї та тулуба.

Тема 2. Синдесмологія.

Вивчення з'єднань кісток. Окремий розгляд неперервних з'єднань кісток скелету тварин та перервних з'єднань (суглобів) грудної та тазової кінцівок, голови та хребетного стовпа. Зв'язки хребетного стовпа та суглобів. Внутрішньосуглобові зв'язки.

Тема 3. Міологія. Характеристика будови скелетних м'язів.

Вивчення будови, розміщення та функції м'язів. Визначення проекції на шкіру м'язів голови, хребетного стовпа, грудної та черевної стінок, м'язів кінцівок. Проекції на шкіру місць закріплення сухожилків м'язів. Проекція діафрагми. Допоміжні пристосування м'язів. Сезамоподібні кісточки.

Тема 4. Загальний шкірний покрив та його похідні.

Вивчення будови шкіри на тваринах. Будова похідних шкіри – волосся, м'якушів, залоз. Особливості будови молочних залоз різних видів свійських тварин. Будова та функція кігтів, нігтів, копита, ратиць та рогу тварин.

Тема 5. Спланхнологія. Порожнини тіла та серозні порожнини.

Вивчення порожнин тіла та серозних порожнин. Поділ черевної порожнини на відділи та ділянки. Проекції на шкіру меж порожнин тіла, відділів та ділянок порожнин. Проекція діафрагми. Топографія внутрішніх органів у порожнинах тіла та їх проекції на шкіру тварин.

Тема 6. Апарат травлення. Будова похідних головної, передньої, середньої та задньої кишки.

Вивчення топографії, будови та проекції на шкіру органів травлення – похідних головної, передньої, середньої та задньої кишок тварин. Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині. У забійному цеху вивчаються особливості розміщення

органів травлення тварин. Будова кожного з органів системи з визначенням видових особливостей. Проведення кишечнику, визначення меж, наявність та кількість теній тощо.

Тема 7. Будова апарату дихання та окремих його органів.

Вивчення топографії, будови та проекції на шкіру гортані, трахеї та легень. Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині. Визначення особливостей будови носа і носових порожнин тварин.

Тема 8. Сечостатевий апарат самців і самок.

Вивчення топографії, будови та проекції на шкірний покрив органів сечовиділення та відтворення самок свійських тварин. Топографія та зовнішня і внутрішня будова органів відтворення самців свійських тварин. Пахові кільця та паховий канал. Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині.

Тема 9. Ангіологія.

Вивчення будови, топографії та визначення проекції на шкіру серця тварин. Особливості зовнішнього вигляду і будови артерій, вен та лімфатичних судин. Топографія магістральних артерій та вен великого і малого кіл кровообігу. Яремний жолоб. Зовнішня яремна вена. ЇЇ топографія та значення для практиків ветеринарної медицини. Система ворітної вени. Топографія артерій, які застосовують для визначення стану та кількості ударів пульсу (лицева, серединна хвостова, передня великогомілкова, плечова чи серединна). Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині.

Тема 10. Лімфатична система та система кровотворних і лімфоїдних органів.

Вивчення будови та функції лімфатичного вузла. Лімфатичні центри тіла тварини. Поверхневі лімфатичні центри, які мають важливе клінічне значення. Особливості топографії та будови червоного кісткового мозку, тимуса, селезінки, мигдаликів, одиноких лімфоїдних вузликів та їх скупчень (пейерових бляшок). Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині.

Тематичний блок «Ветеринарно-санітарна практика»:

Тема 1. Навчальна ветеринарно-санітарна практика у клініці ветеринарної медицини.

Інструктаж з безпеки життєдіяльності. Використовуючи обов’язки санітара під час практики у клініці ветеринарної медицини, студент повинен засвоїти правила та методику наступних дій: допомога черговому лікарю ветеринарної медицини у фіксуванні пацієнтів клініки під час обстежень та надання лікарської допомоги.

Тема 2. Ветеринарно-санітарні вимоги до проведення дезінфекції. Утилізація біологічних відходів.

Інструктаж з безпеки життєдіяльності. Об’єкти дезінфекції. Ознайомлення з приладами для дезінфекції. Правила безпеки під час роботи з дезінфектантами.

Тема 3. Формування навичок роботи санітара в лабораторії ветеринарної медицини.

Інструктаж з безпеки життєдіяльності. Підготовка до використання лабораторного посуду, пробірок, інструментів, обладнання; знезараження відпрацьованого матеріалу; приготування розчинів, реактивів, живильних середовищ, матеріалів для досліджень; стеження за санітарним станом лабораторних приміщень, проведення дезінфекції обладнання (столів, термостатів, центрифуг).

Тема 4. Ветеринарно-санітарні вимоги до утримання різних видів дрібних та екзотичних тварин.

Інструктаж з безпеки життєдіяльності. Ветеринарно-санітарні вимоги до систем і способів утримання різних видів дрібних та екзотичних тварин. Забезпечення здоров’я тварин та якості і безпечності продукції.

Тематичний блок «Основи асистування лікарю ветеринарної медицини»:

Тема 1. Організація роботи та безпечна фіксація тварин.

Техніка та правила фіксації тварин для проведення лікувальних, діагностичних і профілактичних процедур. Правила роботи в кабінеті ультразвукової діагностики. Правила роботи в кабінеті рентгена.

Тема 2. Первинний прийом пацієнта та базові клінічні маніпуляції.

Правила первинного прийому (вимірювання температури, ЧСС, ЧДД, АТ, ШНК тощо). Моніторинг пацієнта, заповнення відповідної документації. Техніка катетеризації сечового міхура. Стрижка кігтів. Санація параанальних синусів. Глюкометрія.

Тема 3. Лікарські засоби та методи їх введення.

Правила зберігання та маркування препаратів і розчинів. Ділення пігулок та порошків. Опрацювання розведення препаратів, розрахунок згідно з концентрацією розчинів, переведення в мг. Способи введення препаратів: перорально, в/в інфузії, ін'єкції та їх різновиди, топікальне нанесення. Установка внутрішньовенного катетера.

Тема 4. Відбір та підготовка біоматеріалів для лабораторних досліджень.

Техніка відбору матеріалу, правила зберігання матеріалу, маркування, оформлення паперових направлень. Загальний клінічний аналіз та біохімічний аналіз крові – правила та техніка відбору, зберігання і підготовки зразків для дослідження. Загальний аналіз сечі – техніка відбору та способи дослідження.

Тема 5. Асистування при невідкладних станах.

Оцінка стану пацієнта (тріаж). Техніка інтубації трахеї. Заворот шлунку, перша допомога.

2.2. Навчальна практика «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок»

Тематичний блок «Ветеринарна мікробіологія»:

Тема 1. Знайомство з Регіональною державною лабораторією Держпродспоживслужби в Полтавській області.

Вивчення техніки безпеки в мікробіологічній лабораторії. Ознайомлення з обладнанням мікробіологічної лабораторії. Вивчення особливостей одержання та транспортування патологічного матеріалу для бактеріологічних досліджень. Вивчення особливостей оформлення документації.

Тема 2. Виготовлення мазків патологічного матеріалу, їх фарбування та вивчення під мікроскопом з метою встановлення попереднього діагнозу.

Вивчення методик приготування мазків. Вивчення методів фіксації мазків. Проведення простого і складного методів фарбування мазків.

Тема 3. Відпрацювання практичних навичок культивування мікроорганізмів на різних живильних середовищах.

Вивчення характеру росту колоній з метою встановлення остаточного діагнозу. Відпрацювання техніки посіву мікроорганізмів на живильні середовища. Оволодіння особливостями посіву на середовищах для анаеробів. Вивчення методів виділення чистої культури.

Тема 4. Оволодіння методами проведення біопроби. Мікробіологічне дослідження лабораторних тварин після проведення біопроби.

Ознайомлення із правилами відбору і консервування патологічного матеріалу. Освоєння методики зараження лабораторних тварин.

Тема 5. Серологічна діагностика. Постановка реакцій аглютинації, мікро-аглютинації та лізису. Титрування комплементу та гемолізину для постановки РЗК та РТЗК.

Відпрацювання техніки постановки реакції аглютинації на прикладі класичного методу. Відпрацювання техніки проведення титрації гемолізину та комплементу.

Тематичний блок «Гігієна і добробут тварин»:

Тема 1. Санітарно-гігієнічна характеристика господарства.

Надання санітарно-гігієнічної оцінки приміщень, вигульних майданчиків, благоустрою території, системі забудови, санітарному стану, оцінка типу будівель для різних видів тварин, приміщення та внутрішнього обладнання (розміри станків, секцій, фронту годівлі, ширини проходів, вікон тощо). Порівняння отриманих результатів із нормативними даними та аналіз їхньої відповідності гігієнічним вимогам. Проведення санітарно-гігієнічного оцінювання в умовах конкретного тваринницького об'єкта за визначеною схемою.

Тема 2. Санітарно-гігієнічна оцінка кормів і годівлі тварин.

Проведення санітарно-гігієнічного оцінювання кормів і годівлі: вивчення методів заготівлі та зберігання різних видів кормів, їх дослідження за органолептичними й лабораторними показниками, ознайомлення з результатами лабораторних досліджень. Порівняння одержаних результатів із нормативними даними, аналіз їхньої відповідності гігієнічним вимогам. Проведення санітарно-гігієнічного обстеження сховищ для зберігання кормів за визначеною схемою.

Тема 3. Санітарно-гігієнічна оцінка питної води.

Проведення оцінювання вододжерел, водопостачання та напування тварин. Визначення стану води за органолептичними показниками. Надання санітарної оцінки наявної системи водопостачання. Порівняння одержаних результатів із нормативними даними, аналіз їхньої відповідності гігієнічним вимогам.

Тема 4. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання сільськогосподарських і дрібних домашніх тварин.

Вивчення та оцінка системи й способу утримання тварин різних вікових і фізіологічних груп, а також умов догляду за ними. Порівняння одержаних результатів із нормативними даними, аналіз їхньої відповідності гігієнічним вимогам. Визначення основних параметрів мікроклімату в одному з приміщень для утримання тварин. Порівняння одержаних результатів із нормативними даними, аналіз їхньої відповідності гігієнічним вимогам.

Тема 5. Вимоги щодо забезпечення благополуччя сільськогосподарських і дрібних домашніх тварин.

Вивчення загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських і дрібних домашніх тварин під час їх утримання, а також, вимог до благополуччя бройлерів, курей-несучок, свиней, телят, робочих тварин, що належать до родини коневих, кролів, собак і котів під час їх утримання. Опрацювання методів оцінки благополуччя тварин (фізіологічні і поведінкові індикатори). Опрацювання методів оцінки благополуччя тварин під час їх транспортування різними видами транспорту, умертвіння. Опрацювання методів оцінки благополуччя дрібних домашніх тварин в умовах клініки ветеринарної медицини.

Тематичний блок «Клінічна діагностика хвороб тварин»:

Тема 1. Загальна діагностика.

Відпрацювання методів фіксації різних видів тварин та основних методів їх дослідження: огляду, пальпації, перкусії, аускультації.

Згідно схеми клінічного дослідження проведення реєстрації тварин, збір даних анамнезу, проведення загального дослідження, набуття практичних навичок з визначення габітусу тварин. Оволодіння методами дослідження шкіри, підшкірної клітковини, слизових оболонок та поверхневих лімфатичних вузлів. Проведення термометрії та оцінювання отриманих результатів.

Знайомство з клінічною документацією.

Тема 2. Дослідження серцево-судинної системи.

Відпрацювання схеми і методів клінічного дослідження ділянки серця у тварин, дослідження серцевого поштовху та його зміни, проведення перкусії ділянки серця. Порядок проведення аускультації серця, визначення його тонів, їх походження, характеристика та зміни. Шуми серця, їх класифікація, походження і характеристика. Диференціація екзо- і ендокардіальних шумів. Проведення вимірювання артеріального і венозного кров'яного пульсу. Проведення електрокардіографії.

Проведення функціональної діагностики стану серцево-судинної системи.

Проведення оцінювання отриманих результатів.

Тема 3. Дослідження дихальної системи.

Відпрацювання плану і методів дослідження дихальної системи. Дослідження дихальних рухів. Клінічні прояви задишки і її форми. Кашель і його оцінювання. Дослідження верхнього відділу органів дихання. Огляд, пальпація і перкусія грудної клітки. Порядок і методику аускультації легень. Дати клінічну оцінку фізіологічних і патологічних дихальних шумів. Проведення додаткових та функціональних методів дослідження системи органів дихання.

Тема 4. Дослідження органів травлення. Дослідження печінки.

Відпрацювання плану і методів дослідження системи травлення. Дослідження апетиту, спраги, приймання корму та води, жування, ковтання, жуйка, відригування, та блювання. Дослідження рота та органів ротової порожнини. Дослідження глотки і стравоходу. Дослідження черева, передшлунків і сичуга жуйних тварин. Дослідження шлунку у моногастричних тварин. Дослідження кишечнику й акту дефекації у жуйних, коней, свиней та м'ясоїдних тварин. Основні та функціональні методи дослідження печінки у різних видів тварин. Відпрацювання спеціальних методів дослідження органів травлення.

Тема 5. Дослідження системи крові.

Відпрацювання правила відбору зразків крові для лабораторного дослідження. Проведення дослідження гематологічного, морфологічного і біохімічного складу крові та їх діагностичне значення.

Тема 6. Дослідження сечової системи.

Відпрацювання плану і методів дослідження органів сечової системи. Розлади сечоутворення і сечовиділення. Оцінювання функціонального стану нирок. Дослідження сечі та її осаду.

Тема 7. Дослідження нервової системи.

Відпрацювання плану і методів дослідження нервової системи. Дослідження поведінки, черепа і хребта, органів чуття, поверхневої і глибокої чутливості та поведінки тварин. Дослідження рухової сфери, її розлади. Дослідження рефлексів і вегетативного відділу нервової системи.

2.3. Навчальна практика «Комплексна навчально-клінічна практика»

Тематичний блок «Ветеринарна вірусологія»:

Тема 1. Організація роботи вірусологічної лабораторії.

Правила роботи у вірусологічній лабораторії, із вірусовмісним матеріалом та з лабораторними тваринами. Опанування правил біобезпеки та безпеки життєдіяльності в умовах вірусологічної лабораторії. Ознайомлення з методами стерилізації в умовах лабораторії.

Тема 2. Відбір та доставка біологічного матеріалу для вірусологічних досліджень.

Засвоєння правил відбору біологічного матеріалу, його консервування, маркування і транспортування. Оформлення ветеринарних супровідних документів на біологічний матеріал (патологічний матеріал, проби сироваток крові тощо). Ознайомлення зі способами знешкодження вірусовмісного матеріалу.

Тема 3. Використання лабораторних тварин у вірусологічних дослідженнях.

Ознайомлення з утриманням лабораторних тварин в умовах віварія. Використання лабораторних тварин у вірусологічних дослідженнях.

Тема 4. Експрес-методи діагностики вірусних хвороб тварин.

Реакція затримки гемаглютинації, реакція імунодифузії; реакція зв'язування комплементу; реакція імунофлюоресценції; метод імуноферментного аналізу; полімеразна ланцюгова реакція.

Тема 5. Облік та інтерпретація результатів лабораторних досліджень.

Облік та інтерпретація результатів вірусологічних, серологічних і молекулярних досліджень. Облік та інтерпретація результатів реакції імунофлюоресценції на прикладі діагностики сказу; імуноферментного аналізу на прикладі діагностики лейкозу великої рогатої худоби і полімеразної ланцюгової реакції на прикладі діагностики африканської чуми свиней.

Тематичний блок «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»:

Тема 1. Ознайомлення із технікою безпеки при роботі з дрібними тваринами і хірургічними інструментами. Відпрацювання методів фіксації дрібних тварин.

Техніка безпеки при роботі з дрібними тваринами, способи фіксації дрібних тварин, відпрацювання фіксації собак і кішок на операційних столах.

Тема 2. Відпрацювання методів уведення лікарських речовин у різних видів тварин.

Внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньом'язові ін'єкції, внутрішньовенні інфузії.

Тема 3. Десмургія.

Відпрацювання способів накладання циркулярних, спіральних, повзучих, восьмиподібних бинтових пов'язок. Відпрацювання способів накладання спеціальних пов'язок (косинкових, пращових, лігатурних, каркасних, клейових, іммобілізуючих).

Тема 4. Операції на голові.

Блокади у ділянці голови, операції на органах ротової порожнини, зоровому аналізаторі та вушній раковині.

Тема 5. Кастрація самців і самок:

Кастрація кролів, кобелів і котів, сук і кішок.

Тема 6. Герніотомія у дрібних тварин.

Операції з приводу промежинних, абдомінальних гриж (фіксація, знеболювання, техніка оперативного втручання). Операції з приводу пупкових гриж (фіксація, знеболювання, техніка оперативного втручання різними способами).

Тема 7. Операції на органах черевної і тазової порожнин.

Лапаротомії, оперативний доступ до органів черевної порожнини. Операції на шлунку і кишківнику. Операції на статевому члені і крайній плоті. Операції на уретрі і сечовому міхурі.

Тема 8. Операції на грудній і тазовій кінцівках.

Провідникова анестезія нервів грудної і тазової кінцівок. Остеосинтез при переломах кісток грудної і тазової кінцівок. Ампутація пальця та екзартикуляція третьої фаланги.

Тематичний блок «Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини»:

Тема 1. Загальна фармакологія.

Характеристика та систематизація різних груп лікарських препаратів, які знаходяться в лабораторії фармакології кафедри. Правила зберігання лікарських засобів, відпуск ліків за рецептами.

Тема 2. Технологія виготовлення лікарських форм.

Умови в лабораторії при виготовленні лікарських форм. Характеристика лікарських форм. Виписування рецептів на спеціальних бланках. Правильне оформлення рецептів.

Тема 3. Технологія виготовлення твердих лікарських форм.

Виготовлення порошків різного діаметру часточок. Виготовлення зборів із застосуванням висушених лікарських рослин та порошків. Правила виготовлення присипок.

Тема 4. Технологія виготовлення рідких лікарських форм.

Виготовлення розчинів, мікстур, настоїв, відварів, емульсій, настоянок. Правила виписування їх у рецептах.

Тема 5. Методика відбору матеріалу для тосикологічних досліджень від хворих тварин.

Відбір проб крові, сечі, фекалій, вмістимого шлунку, передшлунків у свійських тварин різних видів. Пакування та оформлення супровідних документів.

Тема 6. Методика відбору патологічного матеріалу для тосикологічних досліджень від загиблих тварин.

Відбір проб вмісту передшлунків, шлунку та сичуга, тонкого кишечника, товстого кишечника, внутрішніх паренхіматозних органів, м’язів. Пакування та оформлення супровідних документів.

Тема 7. Методика відбору кормів та води для токсикологічних досліджень.

Відбір проб грубих, зелених, сипучих та комбінованих кормів, відбір силосу та сінажу Пакування та оформлення супровідних документів.

Тема 8. Методика відбору матеріалу для токсикологічних досліджень за отруєння риби та бджіл.

Відбір проб води, фітопланктону, грунту (мулу), живої та загиблої риби.

Відбір підмору бджіл, живих бджіл, меду та розплоду на пасіці. Пакування та оформлення супровідних документів.

Тема 9. Загальний огляд рослинного світу. Рослини, які містять слиз.

Ознайомлення з лікарською флорою у природних умовах. Дослідження рослин в умовах Ботанічного саду Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (грядки лікарських рослин, дерева, кущі).

Тема 10. Рослини, що діють зовнішньо. Рослини, які проявляють протизапальні властивості.

Дослідження рослин в умовах Ботанічного саду Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

2.4. Навчальна практика «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології»

Тематичний блок «Внутрішні хвороби тварин»:

Тема 1. Аналіз умов утримання та годівлі тварин.

Ознайомлення з технікою безпеки під час роботи з різними видами тварин.

Відпрацювання методики визначення зоогігієнічних умов утримання тварин.

Відпрацювання методики відбору зразків кормової сировини для зоотехнічного і бактеріологічного дослідження.

Визначення показників мікроклімату у приміщеннях, де утримуються тварини.

Тема 2. Клінічне обстеження тварин, аналіз клінічної документації.

Відпрацювання методів фіксації різних видів тварин. Проведення клінічного дослідження тварин основними клінічними методами: огляд, пальпація, перкусія, аускультація і термометрія. Клінічна документація.

Тема 3. Терапевтична техніка, методи терапії.

Відпрацювання терапевтичної техніки введення лікарських препаратів різними шляхами. Прийом хворих тварин, надання їм лікувальної допомоги (хвороби органів дихання, травлення, серцево-судинної системи, обміну речовин). Профілактичні обробки тварин. Застосування дієтотерапії, фармакотерапії, фізіотерапії тощо різним видам тварин.

Тема 4. Спеціальні методи дослідження.

Відпрацювання спеціальних методів дослідження тварин. Проведення ендоскопії, венепункції, катетеризації, цистоцентеза, електрокардіографії, ультрасонографії тощо.

Тема 5. Лабораторні дослідження.

Відпрацювання методів відбору зразків біологічних субстратів: крові, сечі, фекалій. Відпрацювання методів лабораторного дослідження крові, сечі, фекалій.

Тематичний блок «Загальна та спеціальна хірургія»:

Тема 1. Хірургічні хвороби ділянки голови.

Хірургічне лікування хвороб зорового аналізатора, гайморитів, травм м’язової та кісткової тканини, оперативні та консервативні способи лікування актиномікозу, гнійних форм отитів, стоматитів, операції на зубах та ін.;

Тема 2. Хірургічні хвороби в області потилиці та шиї.

Лікування бурситів потилиці, консервативні та оперативні способи лікування флебітів, відкритих і закритих травм та ін.;

Тема 3. Хірургічні хвороби в області грудей, холки та спини.

Засвоєння методів патогенетичної терапії в торакальній хірургії, лікування травм поверхневої та глибокої структури холки і спини, діагностика і лікування травм хребта, лікування саден, потертостей та ін.;

Тема 4. Хірургічні хвороби при абдомінальній патології та ветеринарній андрології.

Лікування проникаючих і непроникаючих ран черевної стінки, оперативні та консервативні способи лікування перитонітів, герніотомія, допомога при травмах і випадінні прямої кишки, патогенетична терапія в абдомінальній хірургії. Лікування ускладнень після кастрацій, оперативне видалення новоутворень на статевому члені, лікування поститів, фімозу, парафімозу та ін.;

Тема 5. Хірургічні хвороби при захворюванні кінцівок.

Лікування гнійних пододерматитів, ламінітів, флегмонозних процесів дистальної частини кінцівки, артритів, тендовагінітів, діагностика і лікування травм кісток грудної і тазової кінцівок, лікування флегмонозних процесів в області стегна, передпліччя та ін.

Тематичний блок «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»:

Тема 1. Біотехнологія відтворення.

Ознайомлення з технологією отримання, оцінки якості, розрідження та зберігання сперми. Опрацювання техніки осіменіння самок тварин.

Тема 2. Діагностика вагітності, лікування та профілактика патології вагітності у самок.

Проведення діагностики вагітності клінічними методами. Діагностика, лікування самок з хворобами вагітності, застосування заходів профілактики патологій вагітності.

Тема 3. Діагностика та надання допомоги самкам при фізіологічних та патологічних родах.

Відпрацювання методів акушерського дослідження самок при пологах, надання допомоги роділлі та новонародженому. Проведення діагностики патології родів, затримки посліду та надання родопомочі.

Тема 4. Діагностика, лікування та профілактика патологій післяродового періоду самок та хвороб новонароджених.

Діагностика та лікування самок із ускладненнями, що виникають під час родів або одразу після них; післяродових септичних та асептичних захворювань. Опрацювання заходів профілактики патологій родів та післяродового періоду. Діагностика, лікування та профілактика хвороб новонароджених.

Тема 5. Діагностика, лікування та профілактика хвороб молочної залози самок.

Проведення діагностики субклінічних та клінічних маститів та інших патологій молочної залози, надання допомоги. Відпрацювання специфічних заходів профілактики хвороб молочної залози.

Тема 6. Діагностика, лікування та профілактика гінекологічної патології самок.

Гінекологічна диспансеризація поголів'я корів та телиць. Відпрацювання методів діагностики та лікування самок із патологіями яєчників, матки, яйцепроводів, піхви та статевими інфекціями. Заходи профілактики гінекологічних хвороб самок.

Тематичний блок «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»:

Тема 1. Відпрацювання методів зажиттєвої діагностики протозоозів у тварин і птиці.

Оволодіння методами відбору матеріалу, особливостями його пакування, транспортування і дослідження на протозойні захворювання.

Тема 2. Відпрацювання методів зажиттєвої діагностики трематодозів у тварин і птиці.

Оволодіння методами відбору матеріалу, особливостями його пакування, транспортування і дослідження на трематодози у тварин і птиці.

Тема 3. Відпрацювання методів зажиттєвої діагностики цестодозів у тварин і птиці.

Оволодіння методами відбору матеріалу, особливостями його пакування, транспортування і дослідження на цестодози у тварин і птиці.

Тема 4. Відпрацювання методів зажиттєвої діагностики нематодозів у тварин і птиці.

Оволодіння методами відбору матеріалу, особливостями його пакування, транспортування і дослідження на нематодози у тварин і птиці.

Тема 5. Відпрацювання методів зажиттєвої діагностики ентомозів і арахнозів у тварин і птиці.

Оволодіння методами відбору матеріалу, особливостями його пакування, транспортування і дослідження на ентомози і арахнози у тварин і птиці.

Тематичний блок «Епізоотологія та інфекційні хвороби»:

Тема 1. Використання вакцин та аналіз ефективності вакцинації.

Проведення моніторингу застосування вакцин на підприємстві. Вибір вакцин відповідно до епізоотичної ситуації та оцінювання ефективності їх застосування. Підготовка та організація проведення вакцинації. Вивчення можливих ускладнень після введення вакцин, зокрема алергічних реакцій, механізмів їх розвитку та шляхів профілактики.

Тема 2. Використання сироваток та імуноглобулінів та аналіз ефективності їх застосування.

Проведення моніторингу застосування сироваток та імуноглобулінів на підприємстві. Вибір сироваток та імуноглобулінів відповідно до епізоотичної ситуації та оцінювання ефективності їх застосування. Вивчення можливих ускладнень після введення сироваток та імуноглобулінів, причин і механізмів їх розвитку, а також заходів щодо їх профілактики.

Тема 3. Застосування дезінфектантів та механізми їх дії.

Моніторинг застосування дезінфектантів на підприємстві. Вибір дезінфекційних засобів з урахуванням механізму їх дії, спектра антимікробної активності, періодичності та способів застосування. Визначення доцільності використання конкретних дезінфектантів та аналіз ефективності проведених заходів. Формулювання висновків щодо ролі дезінфекції у комплексі профілактичних та оздоровчих заходів.

Тема 4. Застосування пробіотичних, антибактеріальних та антимікотичних препаратів при інфекційних хворобах.

Проведення моніторингу застосування пробіотичних, антибактеріальних та антимікотичних препаратів на підприємстві. Вибір препаратів відповідно до показань, механізму їх дії та результатів визначення чутливості виділених мікроорганізмів. Визначення доцільності застосування препаратів та аналіз ефективності їх використання у комплексі профілактичних, лікувальних та оздоровчих заходів.

Тема 5. Роль лабораторної діагностики лейкозу, лептоспірозу та бруцельозу в моніторингу епізоотичної ситуації.

Проведення аналізу епізоотичної ситуації щодо лейкозу, лептоспірозу та бруцельозу. Вивчення ролі лабораторної діагностики у системі епізоотологічного моніторингу. Застосування сучасних методів лабораторної діагностики, оцінювання та інтерпретація отриманих результатів. Визначення їх значення для своєчасного виявлення інфекційних хвороб, прогнозування розвитку епізоотичної ситуації та планування профілактичних і оздоровчих заходів.

2.5. Навчальна практика «Навчальна практика з професійної підготовки»

Тематичний блок «Клінічна діагностика та терапія»:

Тема 1. Загальне клінічне дослідження тварин

Вивчення та практичне застосування основних методів клінічного дослідження тварин. Оцінювання загального стану, поведінки, положення тіла, вгодованості, температури, частоти пульсу, дихальних рухів та інших основних клінічних показників. Опанування послідовності проведення клінічного обстеження та правильного оформлення отриманих результатів.

Тема 2. Клінічне дослідження органів і систем

Практичне відпрацювання методів дослідження серцево-судинної, дихальної, травної, сечової та нервової систем, а також шкіри, слизових оболонок і лімфатичних

вузлів. Застосування огляду, пальпації, перкусії, аускультації та спеціальних методів дослідження. Виявлення патологічних симптомів і визначення їх діагностичного значення.

Тема 3. Клінічна та лабораторна діагностика внутрішніх хвороб

Ознайомлення з правилами відбору, маркування, зберігання та транспортування біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. Практичне використання результатів гематологічних, біохімічних, загальноклінічних та інших досліджень у діагностичному процесі. Ознайомлення з основними інструментальними методами діагностики та принципами інтерпретації отриманих результатів.

Тема 4. Синдромний підхід та диференційна діагностика

Формування навичок комплексної оцінки клінічних ознак і результатів додаткових досліджень. Визначення провідних симптомів та синдромів, встановлення їх взаємозв'язку з патологічним процесом. Проведення диференційної діагностики найбільш поширених внутрішніх хвороб з обґрунтуванням попереднього та заключного діагнозів.

Тема 5. Принципи терапії та оцінювання ефективності лікування

Вивчення основних принципів комплексної терапії внутрішніх хвороб тварин. Обґрунтування вибору лікувальних засобів і методів залежно від характеру патологічного процесу, тяжкості захворювання та загального стану тварини. Практичне відпрацювання підходів до призначення лікування, контролю його перебігу, оцінювання ефективності та коригування терапевтичних заходів.

Тематичний блок «Патологоанатомічна та секційна діагностика»:

Тема 1. Обробка матеріалу, отриманого з різних органів та патологічних утворень. Термін виконання біопсій. Межі біопсій. Форма відповіді патологоанатома на біопсію. Термін зберігання гістологічних препаратів біопсій.

Правила й принципи забору, маркування, тимчасового збереження (при необхідності) і доставки матеріалу в лабораторію для проведення патологоанатомічної діагностики. Інтерпретація даних патогістологічного дослідження та його значення у лікувальному процесі.

Тема 2. Поняття про танатогенез. Види смерті. Ознаки клінічної та біологічної смерті.

Загальні уявлення про смерть, характеристика клінічної та біологічної смерті. Вірогідні та явні ознаки смерті.

Тема 3. Порядок реєстрації живо- і мертвонароджених. Розтин померлої тварини (клініко-анатомічний аналіз). Техніка розтину трупів різних видів тварин. Особливості розтину трупа новонародженої тварини. Визначення критеріїв живонародження, мертвонародження, перинатального періоду, зазначення періодів розвитку зародка, плода і новонародженої тварини. Бальзамування і прибирання трупа.

Техніка патологоанатомічного розтину трупа. Зовнішній огляд трупа (клініко-анатомічний аналіз). Розтин порожнин тіла трупа і виділення внутрішніх органів (клініко-анатомічний аналіз). Водяна проба на прохідність співвустя (шлунок, кишечник, бронхи). Повітряна проба (серце). Спеціальні методи забарвлення органів. Збереження органів після розтину.

Тема 4. Визначення, структура та принципи формулювання діагнозу. Визначення основного захворювання, ускладнень, супутніх захворювань, безпосередньої причини смерті.

Побудова патологоанатомічного та клінічного діагнозів, їх відмінності. Варіанти діагнозу відповідно до етапів діагностичного процесу. Принципи виділення основного захворювання та правила його формулювання.

Тема 5. Оформлення патологоанатомічної документації: протоколу патологоанатомічного розтину, його частин.

Протокол патологоанатомічного розтину, його частини та правила заповнення. Завдання та значення клініко-патологоанатомічного епікризу. Співставлення клінічного і патологоанатомічного діагнозів. Висновок про причину смерті, дефекти діагностики та лікування.

Тематичний блок «Діагностика та профілактика інфекційних хвороб»:

Тема 1. Алергічна діагностика інфекційних хвороб.

Проведення моніторингу застосування алергічних діагностикумів у господарстві. Вибір препаратів відповідно до плану епідеміологічних досліджень та оцінювання ефективності їх застосування у комплексі оздоровлення. Підготовка та організація проведення алергічної діагностики. Вивчення алергічних реакцій та механізмів їх розвитку.

Тема 2. Серологічна діагностика інфекційних хвороб.

Проведення серологічного моніторингу інфекційних хвороб у тварин. Вибір та обґрунтування методів серологічної діагностики відповідно до виду захворювання та епідеміологічної ситуації. Організація відбору, підготовки та дослідження зразків сироватки крові. Виявлення та визначення титрів специфічних антитіл, інтерпретація отриманих результатів і встановлення їх діагностичного значення. Оцінювання динаміки рівня антитіл після інфікування або вакцинації та визначення ефективності проведених протиепізоотичних заходів.

Тема 3. Вибір дезінфектантів та механізм їх дії.

Організація контролю за проведенням дезінфекційних заходів у господарстві. Обґрунтований підбір дезінфекційних засобів з урахуванням їх властивостей, спектру антимікробної активності, способів та кратності застосування. Оцінювання обґрунтованості використання дезінфектантів і результатів проведеної дезінфекції. Визначення ролі дезінфекції у системі заходів щодо профілактики та оздоровлення господарства.

Тема 4. Вакцинація у комплексі профілактики інфекційних хвороб.

Організація та проведення вакцинації як складової системи профілактики інфекційних захворювань. Контроль за використанням вакцин у господарстві та обґрунтування їх вибору відповідно до епідеміологічної ситуації. Оцінювання результатів і прогнозування ефективності імунопрофілактики. Планування термінів, порядку та умов проведення вакцинації. Вивчення можливих поствакцинальних реакцій та ускладнень, зокрема алергічного характеру, причин їх виникнення та основних заходів щодо їх попередження.

Тема 5. Аналіз епізоотичної ситуації у господарстві та визначення основних ризиків.

Оцінювання епізоотичного стану господарства та виявлення факторів, що сприяють виникненню інфекційних захворювань. Підбір і обґрунтування профілактичних, діагностичних, лікувальних та організаційно-господарських заходів. Складання плану протиепізоотичних заходів із визначенням термінів та порядку їх проведення. Аналіз очікуваної ефективності запланованих заходів і розроблення рекомендацій щодо запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб у господарстві.

2.6. Виробнича практика

Тема 1. Внутрішні хвороби тварин.

Клінічне дослідження тварин за внутрішньої патології, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 2. Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин.

Дослідження акушерської та гінекологічної патології тварин, встановлення діагнозу, проведення лікування надання рододопомоги та узагальнення отриманих результатів.

Тема 3. Ветеринарна хірургія.

Клінічне дослідження та лікування тварин за хірургічної патології, визначення факторів травматизму та аналіз отриманих результатів.

Тема 4. Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин.

Проведення профілактичних заходів, складання календарного плану протиепізоотичних заходів, клінічне дослідження тварин, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 5. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин.

Клінічне дослідження тварин, проведення спеціальних лабораторних досліджень, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

2.7. Переддипломна практика

Тема 1. Аналіз інформаційних джерел за темою кваліфікаційної роботи.

Вивчення інформаційних джерел щодо організаційного і матеріального забезпечення діяльності підприємства (місця виконання кваліфікаційної роботи), що є важливим для подальшого результативного дослідження детермінованої науково-практичної проблеми.

Тема 2. Характеристика місця проходження практики.

Збір фактичного матеріалу щодо об’єкту дослідження та аналіз досліджуваної проблеми. Вивчення проблеми здійснюється на основі:

– характеристики об’єкту досліджень;

– визначення матеріалу та методів досліджень

Тема 3. Попередні результати власних досліджень.

Обґрунтування напряму власних досліджень та попередній аналіз їх результатів.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина.

Базами практики можуть бути суб’єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об’єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання програм практики в повному обсязі.

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, лабораторіях та інших об’єктах структурних підрозділів Університету. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися в підприємствах (організаціях,

установах тощо), що оснащені за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечують виконання програм практики. Вона проводиться науково-педагогічним / педагогічним працівником Університету для групи студентів. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори.

Виробнича та переддипломна практики проводяться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення виробничої, переддипломної практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів чи фахівців, напрям діяльності яких відповідає спеціальностям, за якими здійснюється підготовка студентів в Університеті;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів. Керівник практики від бази практики повинен відповідати таким вимогам: наявність вищої освіти за спеціальністю Ветеринарна медицина (спеціаліст, магістр), досвід практичної роботи у сфері ветеринарної медицини;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- можливість забезпечити умови для проходження практики здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами (за обставин, що цього вимагають);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість подальшого працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, на факультеті – декан, на кафедрах –

завідувачі кафедр.

Заходи, пов’язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Навчальна практика проводиться для академічної групи. Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року.

Заходи, пов’язані з організацією практики студентів, визначаються розпорядженням декана факультету ветеринарної медицини про проведення практики студентів.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Студенти, які проходять навчальну практику, зобов’язані:

- ознайомитися з робочою програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Виробнича, переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики. Заходи, пов’язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), поширюється законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої (переддипломної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;

- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої (переддипломної) практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу (переддипломну) практику, зобов’язані:

- з’явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захистити його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання (за наявності). Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації належать щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження **навчальної практики** студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник навчальної практики. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов’язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з навчальної практики

визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри та зазначаються в робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

– повноти та якості виконання студентом програми практики та індивідуального завдання (за наявності);

– оформлення і змістовності наповнення щоденника практики та інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Нарахування балів за підсумками проходження навчальних практик, що містять у своєму складі тематичні блоки, здійснюється відповідно до схем нарахування балів, побудованих з урахуванням тривалості вивчення тематичного блоку.

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» відбувається згідно розподілу (табл. 7).

Таблиця 7

Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності H6 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
	Анатомія свійських та дрібних домашніх тварин	40
	Ветеринарно-санітарна практика	40
	Основи асистування лікарю ветеринарної медицини	20
Всього		**100**

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» відбувається згідно розподілу (табл. 8).

Таблиця 8

Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності H6 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок	Ветеринарна мікробіологія	34
	Гігієна і добробут тварин	33
	Клінічна діагностика хвороб тварин	33
Всього		**100**

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» відбувається згідно розподілу (табл. 9).

Таблиця 9

Схема нарахування балів з навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Комплексна навчально-клінічна практика	Ветеринарна вірусологія	20
	Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	40
	Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини	40
Всього		**100**

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин незаразної етіології» відбувається згідно розподілу (табл. 10).

Таблиця 10

Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Хвороби дрібних тварин другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології	Внутрішні хвороби тварин	20
	Загальна та спеціальна хірургія	20
	Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин	20
	Паразитологія та інвазійні хвороби тварин	20
	Епізоотологія та інфекційні хвороби	20
Всього		**100**

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчальна практика з професійної підготовки» відбувається згідно розподілу (табл. 11).

Таблиця 11

Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчальна практика з професійної підготовки» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Навчальна практика з професійної підготовки	Клінічна діагностика та терапія	33
	Патологоанатомічна та секційна діагностика	33
	Діагностика та профілактика інфекційних хвороб	34
Всього		**100**

За результатами проходження **виробничої (переддипломної) практики** студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики.

Звіт з виробничої (переддипломної) практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з виробничої (переддипломної) практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедр і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками виробничої (переддипломної) практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

– оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;

– оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;

– оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вченій раді факультету та Університету.